

Verordening Lening Duurzaam en Langer Thuis gemeente Schouwen-Duiveland 2022

De Raad van de gemeente Schouwen-Duiveland;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 24 mei 2022 (zaaknummer 573498);

Gelet op artikel 147, eerste lid en artikel 149 van de Gemeentewet;

BESLUIT:

Vast te stellen de "Verordening Lening Duurzaam en Langer Thuis gemeente Schouwen-Duiveland 2022".

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Aanvrager: een natuurlijk persoon zoals omschreven in artikel 2 die een aanvraag voor een lening Duurzaam en Langer Thuis gemeente Schouwen-Duiveland 2022 doet.
- b. Aanvraag: het door aanvrager ingediende verzoek om een lening Duurzaam en Langer Thuis gemeente Schouwen-Duiveland.
- c. College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Schouwen-Duiveland;
- d. Maatregelen: maatregelen en voorzieningen zoals bedoeld in artikel 4
- e. Lening Duurzaam en Langer Thuis: een Stimuleringslening die consumptief of hypothecair of als Verzilverlening wordt verstrekt ten behoeve van de financiering van de door het college aanvaarde werkelijke kosten van de maatregelen.
- f. Consumptieve lening: een lening waarbij geen hypotheek wordt gevestigd waardoor er geen sprake is van onderpand;
- g. Hypothecaire lening: een lening waarbij een hypotheek wordt gevestigd en de woning het onderpand is. Inschrijving is bij de notaris waardoor aansluitkosten hoger zijn;
- h. Verzilverlening: is een hypothecaire lening waarbij een hypotheek wordt gevestigd en de overwaarde van de woning onderpand is. Verzilverlening is specifiek voor de doelgroep 58+ (10 jaar voor pensioen-gerechtigde leeftijd) die geen of moeilijk toegang hebben tot andere leningen en een overwaarde hebben op het huis. Bij de verkoop van het huis wordt de lening afgelost.
- i. Werkelijke kosten: de totale kosten van materialen en werkzaamheden voor zover noodzakelijk voor het treffen van maatregelen.
- j. SVn: stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten, gevestigd te Amersfoort. Financiële dienstverlener, geregistreerd onder AFM-vergunningnummer 12013647.
- k. Toewijzing: het besluit van de Gemeente op basis waarvan de aanvrager een aanvraag kan doen voor de Stimuleringslening bij SVn.

Artikel 2 Toepassingsbereik

Deze verordening is uitsluitend van toepassing op lening aanvragen:

1. Voor een lening Duurzaam en Langer Thuis die consumptief wordt verstrekt aan een particuliere woningeigenaar en bewoner. De maximale leeftijd is 76 jaar. Bij twee of meer eigenaren gelden deze gezamenlijk als aanvrager. Eén van beide aanvragers is jonger dan 76 jaar. De peildatum hiervoor is de datum waarop de aanvraag bij SVn binnenkomt.
2. Voor een lening Duurzaam en Langer Thuis die hypothecair wordt verstrekt aan een particuliere woningeigenaar en bewoner. Bij twee of meer eigenaren gelden deze gezamenlijk als aanvrager.
3. Voor een lening Duurzaam en Langer Thuis die als Verzilverlening wordt verstrekt aan een particulier woningeigenaar en bewoner. Bij twee of meer eigenaren gelden deze gezamenlijk als aanvrager. De minimale leeftijd is 10 jaar voor de wettelijke AOW-leeftijd (58+) en kent geen maximumleeftijd.
4. Voor bestaande woonruimte in de gemeente Schouwen-Duiveland van minimaal 1 jaar oud, die geschikt en bestemd zijn voor permanente bewoning in de gemeente Schouwen-Duiveland en of participatie en investering in collectieve of coöperatieve, kleinschalige, duurzame energieopwekking (postcoöperatieve regeling) in de gemeente Schouwen-Duiveland.

Artikel 3 Kenmerken

1. Voor de lening Duurzaam en Langer Thuis consumptief geldt:
  - a. Kan nooit meer bedragen dan de werkelijke kosten.
  - b. Bedraagt minimaal €2.500,- en maximaal €35.000,-
  - c. Heeft een looptijd van maximaal 10 jaar voor bedragen tot en met €15.000,- en maximaal 15 jaar voor bedragen vanaf € 15.001,-
  - d. Het rentepercentage voor de Stimuleringslening wordt bepaald bij toewijzing.
  - e. Wordt verstrekt vanuit een bouwdepot.
  - f. De lening Duurzaam en Langer Thuis die consumptief wordt verstrekt is een annuïtaire lening en is in overeenstemming met de productspecificaties en uitvoeringsregels van de stimuleringslening van SVn.
2. Voor de lening Duurzaam en Langer Thuis hypothecair geldt:
  - a. Kan nooit meer bedragen dan de werkelijke kosten.
  - b. Bedraagt minimaal €2.500,- en maximaal €50.000,-
  - c. Er is geen aflossingsvrij deel toegestaan
  - d. Heeft een looptijd van maximaal 10 jaar voor bedragen tot en met € 25.000,- en een looptijd van maximaal 20 jaar voor bedragen vanaf €25.001,-.
  - e. Het rentepercentage wordt bepaald bij toewijzing.
  - f. Wordt verstrekt vanuit een bouwdepot.
  - g. De lening Duurzaam en Langer Thuis die hypothecair wordt verstrekt is een annuïtaire lening en is in overeenstemming met de productspecificaties en uitvoeringsregels van de stimuleringslening van SVn.
3. Voor de lening Duurzaam Langer Thuis verzilvering geldt:
  - a. Kan nooit meer bedragen dan de werkelijke kosten.
  - b. Wordt hypothecair verstrekt.
  - c. Bedraagt minimaal €2.500,- en maximaal €50.000,-.
  - d. Het rentepercentage wordt door SVn vastgesteld en gepubliceerd.
  - e. Wordt verstrekt vanuit een bouwdepot.
  - h. De lening Duurzaam en Langer Thuis die hypothecair wordt verstrekt is een aflossingsvrije lening en is in overeenstemming met de productspecificaties en uitvoeringsregels van de Verzilverlening van SVn.

Artikel 4 Maatregelen

1. Tot de maatregelen worden gerekend:
  - a. De bouwkundige en domotica aanpassingen (huisautomatisering of smarthomes) zoals opgesomd en omschreven op de lijst van maatregelen in bijlage 1.
  - b. De duurzaamheidsmaatregelen zoals opgesomd en omschreven op de lijst van maatregelen in bijlage 2.
  - c. Maatregelen om gebreken aan het casco van de woning op te heffen. Bij het nemen van deze maatregelen dienen tenminste ook 2 maatregelen te worden genomen ten behoeve van het verduurzamen of levensloopbestendig maken van de woning. Verder dient zoveel als mogelijk gebruik te worden gemaakt van duurzaam geproduceerde bouwmaterialen. Onder het casco van de woning wordt verstaan:
    - c.1. De funderingen, dragende muren en kolommen, het geraamte van het gebouw met de ondergrond, het ruwe metsel- en voegwerk, vloeren, buitengevels inclusief kozijnen met ramen en deuren, balkonconstructies, daken inclusief bedekking en randafwerking, evenals alle lood- en zinkwerken, gootconstructies, dakkapellen, dakramen, schoorstenen, rookgasafvoeren en ventilatiekanalen;
    - c.2. De technische installaties, met daarbij behorende leidingen voor gas, water en elektriciteitsvoorziening en de afvoer van afval- en hemelwater met de riolering.
2. Het college kan de in het eerste lid vermelde lijsten van maatregelen uitbreiden en/of inkorten.
3. Huur-, lease-, leenconstructies en dergelijke waarbij stimuleringsmaatregelen niet in eigendom worden verworven, komen niet in aanmerking voor een lening.

Artikel 5 Beleidsdoelen

- Indien uit de aanvraag blijkt dat met het treffen van de maatregelen aantoonbaar wordt bijgedragen aan een of meer van de hiernavolgende beleidsdoelen, kan het college in dat geval besluiten een aanvrager te verwijzen naar SVn voor het aanvragen van een lening:
- a. Mensen met en zonder een beperking wonen langer zelfstandig thuis in een veilige en toegankelijke omgeving, indien nodig met ondersteuning.
  - b. Het uitbreiden van de voorraad levensloopbestendige woningen
  - c. Opwaarderen van de bestaande woningvoorraad.

- d. Verduurzamen van particuliere koopwoningen.
- e. Het verminderen van energie- en waterverbruik.
- f. Stimuleren van het gebruik van duurzame materialen.
- g. Verwijderen van milieubelastende en risicovolle materialen als bijvoorbeeld asbest.
- h. Voorkomen van wateroverlast en hittestress.
- i. Versterken van de biodiversiteit.

Artikel 6 Budget

1. De raad van de gemeente Schouwen-Duiveland stelt het budget vast dat beschikbaar is voor het toewijzen van leningen Duurzaam en Langer Thuis. Om te voorkomen dat aanvragen geweigerd moeten worden vanwege een tekort aan budget legt het college tijdig een voorstel voor aan de gemeenteraad om het budget aan te vullen. We hanteren daarbij een ondergrens van € 250.000.
2. Leningen Duurzaam en Langer Thuis zijn alleen beschikbaar voor zover het vastgestelde budget hiervoor toereikend is.
3. Indien het vastgestelde budget niet meer toereikend is en de gemeenteraad geen extra budget verstrekt, worden de aanvragen door of namens het college afgewezen.

Artikel 7 Bevoegdheid college

Het college toetst de aanvraag aan artikel 2, 3, 4, 5 en 6 en is bevoegd om, met inachtneming van het bepaalde in deze verordening, de aanvrager naar SVn te verwijzen voor het aanvragen van een lening Duurzaam en Langer Thuis.

Artikel 8 Procedure aanvraag en toewijzing

1. Een aanvraag voor een lening Duurzaam en Langer Thuis wordt bij het college ingediend op een door de gemeente beschikbaar gesteld formulier en gaat onder opgave van:
  - a. De te treffen maatregelen.
  - b. Een financiële onderbouwing van de te treffen maatregelen, bijvoorbeeld offertes.
  - c. Een globale planning van de uitvoering van de werkzaamheden.
  - d. Benodigde vergunningen (via de gemeentelijke website www.schouwen-duiveland.nl kunt u vooroverleg omgevingsvergunning aanvragen).
2. Het college bevestigt de ontvangst van de aanvraag binnen twee weken. Het college handelt de aanvragen in volgorde van binnenkomst af.
3. Indien de aanvraag niet alle gegevens bevat die het college voor het nemen van een beslissing noodzakelijk acht, stelt het college de aanvrager in de gelegenheid de aanvraag binnen een termijn van vier weken te completeren.
4. Indien de aanvraag niet binnen de aangegeven termijn is gecompleteerd, verklaart het college de aanvraag niet ontvankelijk.
5. Het college neemt binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag, dan wel na het compleet worden daarvan, een beslissing en deelt die middels een toewijzings- of afwijzingsbesluit mee aan de aanvrager.
6. Uit overschrijding van de in het vijfde lid bedoelde termijn kan de aanvrager niet afleiden dat zijn aanvraag is of wordt gehonoreerd.
7. De toewijzing dan/wel de afwijzing staat open voor bezwaar en beroep volgens de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 9 Afwijzen aanvraag/intrekken toewijzing

- Het college wijst een aanvraag voor een stimuleringslening Duurzaam en Langer Thuis af of trekt een toewijzingsbesluit lening Duurzaam en Langer Thuis is, indien:
- a. Het budget niet toereikend is om de aanvraag te honoreren.
  - b. De werkelijke kosten naar zijn oordeel niet in redelijke verhouding staan tot het te verkrijgen resultaat.
  - c. Er niet is voldaan aan de bij of krachtens deze verordening gestelde voorschriften en/of bepalingen.
  - d. De werkelijke kosten minder bedragen dan 2.500,-
  - e. De lening Duurzaam en Langer Thuis is toegewezen of vastgesteld op grond van onjuiste gegevens;
  - f. De werkzaamheden die gepaard gaan met de investering waarvoor de lening wordt aangevraagd al zijn begonnen of al zijn gerealiseerd.

Artikel 10 Financiële toets, verstrekken en beheer lening Duurzaam en Langer Thuis door SVn.

1. De toewijzing door het college betreft een reservering voor een lening Duurzaam en Langer Thuis uit het gemeentelijke budget. De toewijzing voor het aanvragen van een lening Duurzaam en Langer Thuis vormt het startpunt voor een autonome (financiële) toetsing door SVn.
2. De verordening is in overeenstemming met de productspecificaties Stimuleringslening en Verzilverlening van SVn en de samenwerking tussen de gemeente Schouwen-Duiveland en SVn.
3. SVn stelt de definitieve hoogte van de lening Duurzaam en Langer Thuis vast en bij een positieve financiële toets brengt SVn een offerte uit. Bij een negatieve financiële toets wijst SVn de lening af en brengt de aanvrager en gemeente hiervan op de hoogte.
4. SVn verstrekt en beheert een geoffreerde lening Duurzaam en Langer Thuis. Indien de aanvrager het niet eens is met de financiële toets van SVn, kan er een klachtenprocedure worden gestart bij SVn. Vervolgens kan de klacht eventueel worden neergelegd bij het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KIFID) of kan een procedure gestart worden bij de bevoegde burgerlijke rechter.

Artikel 11 Nadere regels

Het college kan voor de uitvoering van deze verordening nadere regels vaststellen.

Artikel 12 Hardheidsclausule

Indien vanwege bijzondere omstandigheden een strikte toepassing van deze verordening naar het oordeel van het college zou leiden tot een onredelijke beslissing, kan het college gemotiveerd afwijken van het bepaalde in deze verordening.

Artikel 13 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag volgend op haar bekendmaking.
2. Met de inwerkingtreding van deze verordening worden de verordening Blijverslening Schouwen-Duiveland 2017 en de verordening Stimuleringsregeling Duurzame Particuliere Woningverbetering 2 Schouwen-Duiveland 2014 ingetrokken.

Artikel 14 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening lening Duurzaam en Langer Thuis gemeente Schouwen-Duiveland 2022.

Aldus vastgesteld te Schouwen-Duiveland in de openbare vergadering van 23 juni 2022.

De raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter

E. Goossens- Smits, J.Chr. van der Hoek MBA

Bijlage 1

Overzicht bouwkundige- en domotica-aanpassingen, behorende bij de verordening Duurzaam en Langer Thuis gemeente Schouwen-Duiveland 2022.

1. Maatregelen die de woning rolstoel/rollator toegankelijk maken;
  - Trap- of huisliften;
  - Verwijderen drempels en/of aanschaf drempelhulp;
  - Vergroten deurbreedte: minimaal 900 mm. Hierbij moet de verbreding van de deur ten opzichte van de huidige situatie aantoonbaar zijn (door bijvoorbeeld foto's of plattegronden);
2. Realiseren van een mantelzorgwoning op het perceel, hiervoor gelden de volgende voorwaarden:
  - glas en isolatie dienen te voldoen aan de wettelijke isolatie-eisen;
  - in geval van een aanwezige badkamer moet deze in ieder geval voorzien zijn van een inloopdouche of zitdouche. Bij deze badkamer komen tevens een wastafel en een (aangepast) toilet in aanmerking voor een lening;
  - Als de benodigde vergunningen en / of toestemmingen zijn verleend.
3. Realiseren van een slaap- en/of badkamer op de begane grond/primaire leefverdieping. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:
  - glas en isolatie dienen te voldoen aan de wettelijke isolatie-eisen;
  - in geval van het realiseren van een badkamer moet deze in ieder geval voorzien zijn van een inloopdouche of zitdouche. Bij deze badkamer komen tevens een wastafel en een aangepast toilet in aanmerking voor een lening.
4. Overige bouwkundige aanpassingen:
  - Badkamer gelijkvloers met slaapkamer;
  - Geschikt maken / vergroten van badkamer voor verzorging;
  - Inloopdouche (inclusief aanbrengen);
  - Verwijderen oude vloertegels en anti-slip tegels (inclusief aanbrengen);
  - Anti-slip laag op bestaande vloertegels aanbrengen;
  - Beugels naast de douche;
  - Opklapbaar douchezitje met armleggers;
  - Thermostatische badmengkraan;
  - Thermostatische douchemengkraan;
  - Verdiepen douchevloer i.v.m. afwatering (bij cabine);
  - Bad vervangen door inloopdouche inclusief leiding- en tegelwerk;
  - Tweede toilet realiseren in bestaande doucheruimte;
  - Toilet op verdieping\Verhoogde toiletpot plaatsen (> 46 cm.) (inclusief aanbrengen);
  - Opklapbare beugel naast het toilet;
  - Verstelbaar keukenblok;
  - Éénhendelmengkraan keuken;
  - Verbreden deuren;
  - Traplift of vlonder (inclusief aanbrengen);
  - Automatische opener garage;
  - Automatische raamopener voor hoog klep-, val- of uitzetraam (met afstandsbediening);
  - Gemotoriseerde (rol)gordijnen met afstandsbediening;
  - Voldoende wandcontactdozen op bereikbare plaatsen
  - Airconditioning / filtersystemen
  - Teruggebogen deurklinken
  - Drempels wegnemen of verlagen
  - Deurbel met geluidsversterking / lichtsignaal
  - Wandbeugel bij deur (binnenzijde)
  - Wandbeugel bij deur (buitenzijde)
  - Toegangspad opgehoogd of hellingbaan om niveauverschillen te compenseren
  - Stalen drempeloploop voor oplossen hoogteverschil (buiten)
  - Elektronisch slot per stuk (sleutelkluisje voor thuiszorg)
  - Tweede trapleuning
  - Beugel aan of vlak naast spil van de trap
  - Trapleuning verlengen
  - Infreezen anti-slip randen in traptreden
  - Ramen automatisch laten openen bij CO-alarm
5. Domotica-aanpassingen/huisautomatisering ter bevordering van levensloopbestendigheid:
  - Apparaten aan informatiesystemen koppelen;
  - Mobiliteitsbewaking m.b.v. bewegingssensoren en/of camera's
  - Voorprogrammeren van oven, koffiezetapparaat, magnetron enz.
  - Temperatuursensoren bedienen verwarming / airconditioning per plaats, naar gelang het uur van de dag en de aanwezigheid van personen en/of dieren
  - Openen van deuren via mobiele telefoon

- Verwarming automatisch op nachtstand bij verlaten woning
  - Ramen automatisch laten sluiten (na ingestelde tijd, afstandsbediening, temperatuur enz.)
  - Parlofonie met camera en beeldscherm, die naar gsm doorschakelt
  - Inbraakalarm per telefoon of sms naar bewakingscentrale of politie
  - Bewakingscamera's voor particulier gebruik
  - Waterkranen die openen bij nabijheid van handen en sluiten bij wegtrekken er van
  - Automatisch doorspoelen van toilet of urinoir en reiniging van toiletbril als gebruiker is opgestaan
  - Digitaal spiekoog
  - Draadloze video-deurintercom
  - Automatisch doorspoelen van waterkranen ter voorkoming van legionellabesmetting
  - Temperatuursensoren bedienen verwarming / airconditioning / zonneschermen / rolluiken
  - Automatische deur-, raam- en raambekleding-openers,
  - Elektrisch bedienbare sloten,
  - automatische interactie tussen diverse apparatuur/ verlichting en loze leidingen;
6. Water
- Waterafvoer en -toevoer voor wasmachine-aansluiting op begane grond/leefverdieping;
  - Waterdetector
7. Verlichting:
- TL-verlichting boven kookplaat of aanrecht;
  - Extra lichtpunt (optioneel met sensor) voor looppadverlichting 's nachts naar toilet;
  - Lichtpunt met hotelschakelaar in trapgat
  - Sensoren ontsteken verlichting als een persoon in de buurt komt en doven deze als er niemand meer aanwezig is
  - Elektronische dimmers om de sterkte van de verlichting aan te passen aan de behoefte
  - Eén schakelaar voor alle verlichting bij naar bed gaan of weggaan
  - Buitenlamp (optioneel bewegingsmelder of schemerschakelaar)
  - Verlicht huisnummer zonder extra stroomaansluiting
8. Beveiliging:
- Hang- en sluitwerk conform politiekeurmerk Veilig Wonen
  - Vervangen voordeur met dorpel en driepuntsluiting inclusief comfortslot
  - Het openen en sluiten van sloten door personen met aangepaste sleutel, bijv. met speciale tag
  - Seniorensloten;
  - Alarmeringssystemen,
  - Brand- of rookalarm met geluid of telefoon naar brandweer of bewakingscentrale of in werking stellen van sprinklerinstallatie op basis van rookmelders
  - Optische rookmelder op slaapverdieping (op lichtnet)
  - Koolmonoxidemelder
  - Gasmelder
  - Bewakingscamera's voor particulier gebruik
9. Telecommunicatie:
- Vlakke wandschermen waarop televisie, video, dvd, internet, computer, videoconferentie te zien zijn
  - Audio: geluidsboxen waarop radio, televisie, video, dvd, internet, computer, videoconferentie, telefoon te horen zijn
  - Koppeling van domoticasysteem aan internet
  - GPS verbinden aan een persoon met functiestoornis
10. Kosten die niet in aanmerking komen:
- kosten voor overig meubilair, aankleding en roerende zaken zoals kasten, gordijnen, spiegels, radiatoren en bedden komen niet voor een lening in aanmerking;

Bijlage 2

Overzicht duurzaamheidsmaatregelen, behorende bij de Verordening Duurzaam en Langer Thuis 2022

1. Isolatiemaatregelen:

- Gevel-, spouwmuur en / of dakisolatie (rekening houdend met beschermde soorten)
- Vloer- en / of bodemisolatie
- Hoogrendementsglas eventueel in combinatie met het vervangen van kozijnen.
- Triple glas eventueel gecombineerd met nieuw isolerend kozijn
- Isolerende deuren en gevelpanelen
- De toepassing van kunststof kozijnen, - ramen en deuren in de uitwendige scheidingsconstructie(s) (gevels en daken) met een warmtegeleiding van minder dan $U = 1,4 \text{ W/m}^2 \text{ K}$

2. Duurzame energie en aardgasvrije opties:

- Zonnepanelen of zonneceldakpannen gemonteerd op of aan de bestaande woning;
- Zonneboiler
- PVT panelen (hybride zonnepaneel dat zowel elektriciteit als warmte opwekt);
- Infrarood panelen of warmtepanelen;
- Micro-wkk of HRe-ketel;
- Hoog rendement verwarmingssysteem (HR-ketel/ laag temperatuur/ verwarmingssysteem);
- Warmtepomp-boiler;
- Warmtepomp (grondgebonden of lucht/water) ten behoeve van de warmwatervoorziening en/of verwarming van de woning;
- Hybride warmtepomp;
- Installaties voor energieopslag;
- Verwijderen van asbest in combinatie met het plaatsen van zonnepanelen.

3. Installaties en verlichting:

- Waterzijdig inregelen van het verwarmingssysteem;
- A-label pomp voor vloerverwarming;
- LED-verlichting (LED lampen, LED trafa's, LED dimmers);
- Inductiekoopplaat inclusief aansluiting;
- Vraaggestuurde ventilatie, zowel de mechanische afzuiging met natuurlijke toevoer als gebalanceerde ventilatie kunnen 'vraaggestuurd' uitgevoerd worden.

4. Toepassing van duurzame materialen:

- Duurzame bouwmaterialen als FSC gecertificeerd hout, FSC gecertificeerd bamboe, natuursteen, gerecycled metaal, gerecycled beton, hennep, kurk;
- Biobased isolatiematerialen als rollen of platen van gerecycled textiel, schapenwol, geëxpandeerde kurk, geperste hout-, hennep- of vlasvezels, inblaasbare isolatie van krantenpapier of schuimkorrels van melkzuur en vloerisolatie van schelpen.

5. Groen, biodiversiteit en klimaatadaptatie:

- Permanente nestplekken en verblijfplaatsen voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen (en eventueel andere dieren) in en aan gebouwen in combinatie met isolatiemaatregelen;
- Afkoppeling, infiltreren en opvangen van hemelwater. Dit kan door het opvangen van hemelwater in een regenton of een ondergrondse infiltratiekrat of het aanbrengen van een grindpakket in de bodem, of het verwijderen van verharding en ter plaatse aanbrengen van beplanting;
- Voorzieningen voor het bufferen en vertraagd afvoeren van water;
- Vegetatiedak/ sedumdak/ groendak, natuurdak, biodiversiteitsdak en bruindak;
- Gevelbegroeiingssysteem;
- Muurbegroeiingssysteem.

6. Advieskosten:

- Onafhankelijk energieadvies (o.a. Advies Platform Energiek Zeeland, Duurzaam Bouwloket of monumentenpaspoort) in combinatie met in combinatie met twee duurzaamheidsmaatregelen;
- Definitief energielabel door een gecertificeerde EPA adviseur in combinatie met twee duurzaamheidsmaatregelen.

7. Overige:

- Overige maatregelen die passen binnen, de in artikel 5 genoemde, beleidsdoelen.